

TRANZLÁCIÓS
MEDICINA
Központ

**KÖZÖSSÉGI TÁJÉKOZTATÓ A
TRANZLÁCIÓS MEDICINA KÖZPONT
KUTATÁSI EREDMÉNYEIRŐL**
2016-2018

tm-centre.org

ELŐSZÓ

A Transzlációs Medicina Központ 2016-os létrejötte óta nagyívű fejlődésen ment keresztül. Ma már a pankreatológia mellett az orvostudomány számos más területén is nemzetközileg kiemelkedő kutatásokat végzünk. Központunk alapvető célkitűzései közé tartozik, hogy

- javítsa a betegellátás minőségét
- javítsa a betegellátás költséghatékonyságát
- javítsa a betegek érdekérvényesítő képességét
- folyamatos új kutatási területeket indítson a jobb betegellátásért
- lehetőségeihez mérten minél több fiatal orvost tartson Magyarországon
- folyamatosan tájékoztassa Magyarországi lakosságát, beleértve betegeinket is kutatási tevékenységéről

Jelen kiadvány az elmúlt 3 évben megjelent legjelentősebb kutatási eredményeinket kívánja bemutatni a közvélemény számára érthető megfogalmazásban.

KÖSZÖNJÜK A KUTATÓINKNAK, ADMINISZTRÁTORAINKNAK ÉS STATISZTIKUSAINKNAK ÁLDOZATOS MUNKÁJUKAT, MELYEL IGYEKEZNEK JAVÍTANI PÁCIENSEINK ÉLETKÖRÜLMÉNYEIT, BETEGSÉGÜK GYÓGYULÁSÁT!

KÖSZÖNJÜK BETEGEINKNEK, HOGY VIZSGÁLATAINKBAN RÉSZT VESZNEK, HOZZÁJÁRULVA EZZEL A TUDOMÁNY ÉS A BETEGELLÁTÁS FEJLŐDÉSÉHEZ!

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM TRANSZLÁCIÓS MEDICINA KÖZPONT

Transzlációs Medicina Intézet és I. sz. Belgyógyászati Klinika Transzlációs
Medicina Tanszék

Cím: 7624 Pécs, Szigeti út 12. II. emelet.

Telefon: 72/536-246

E-mail: hegyi.peter@pte.hu

KIADJA:

Transzlációs Medicina Alapítvány

SZERKESZTŐ:

Dobszai Dalma

PTE TMK betegklub vezető

Dr. Szentesi Andrea

PTE TMK operatív igazgató

FELELŐS KIADÓ:

Prof. Dr. Hegyi Péter

kuratóriumi elnök

PTE TMK stratégiai igazgató

ISBN 978-615-00-8292-9

ÚJ TERÁPIÁS CÉLPONT HEVENY HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁSBAN: A CFTR KLÓR (Cl) ION CSATORNA SZEREPE

Első szerző: Hegyi Péter
Utolsó szerző: Maléth József

2016 *Rev Physiol Biochem Pharmacol*

CFTR: A New Horizon in the Pathomechanism and Treatment of Pancreatitis.

A heveny hasnyálmirigy-gyulladásnak jelenleg nincs specifikus terápiája. A jelen közleményben a szerzők világviszonylatban is az elsők között írják le, hogy a Cisztás Fibrózis kialakulásában szerepet játszó klór (Cl⁻) ion csatorna károsodása komoly szerepet tölt be a heveny hasnyálmirigy-gyulladás kialakulásában. A szerzők bíznak benne, hogy az összefoglaló közlemény hatására több gyógyszerfejlesztés is elindul a klór (Cl⁻) ion csatorna működésének helyreállítására.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=CFTR%3A+A+New+Horizon+in+the+Pathomechanism+and+Treatment+of+Pancreatitis.>)

A DOHÁNYZÁS ÉS ALKOHOLFOGYASZTÁS KÁROSÍTÓ HATÁSA ÖSSZEADÓDIK HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁSBAN

Első szerző: Sahin-Tóth Miklós
Utolsó szerző: Hegyi Péter

2017 *Gastroenterology*

Smoking and Drinking Synergize in Pancreatitis: Multiple Hits on Multiple Targets.

Ismert, hogy a heveny és krónikus hasnyálmirigy-gyulladás kialakulásában az alkoholfogyasztás komoly szerepet tölt be. Az utóbbi időkben egyre több közlemény írta le, hogy a dohányzás hasonlóan az alkoholhoz szintén káros hatással van a hasnyálmirigyre. Ezen rövid közleményben a szerzők kiemelik, hogy a két károsító tényező sokszor együttesen, egymást erősítve, különböző támadáspontokon fejtik ki hatásukat, ezért nehéz az alkohol és dohányzás során kialakított egészségkárosodás ellen küzdeni. Lényegesen egyszerűbb ezen káros anyagokat elkerülni.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Smoking+and+Drinking+Synergize+in+Pancreatitis%3A+Multiple+Hits+on+Multiple+Targets.>)

A SEJTELHALÁST ERŐSÍTŐ FOLYAMATOK HEVENY HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁSBAN

Szerző: Hegyi Péter

2018 J Physiol

Necrotic amplification loop in acute pancreatitis: pancreatic stellate cells and nitric oxide are important players in the development of the disease.

Ezen közlemény rövid összefoglalása illetve értelmezése egy ebben az évben megjelent alapkutatósi felfedezésnek. A súlyos hasnyálmirigy-gyulladás során a hasnyálmirigy sejtei elhalnak. A közlemény több olyan egymást erősítő folyamatot ír le, melyek képesek növelni az elhalt terület mértékét. Ezen folyamatok gátlása csökkentheti a hasnyálmirigy szöveti károsodását heveny hasnyálmirigy-gyulladás esetén.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Necrotic+amplification+loop+in+acute+pancreatitis%3A+pancreatic+stellate+cells+and+nitric+oxide+are+important+players+in+the+development+of+the+disease.>)

AZ 5-ASA GYÓGYSZERHATÓANYAG ENYHE HEVENY HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁST OKOZ: ESETISMERTETÉS ÉS AZ IRODALOM ÁTTEKINTÉSE

Első szerző: Meczker Ágnes

Utolsó szerző: Hegyi Péter

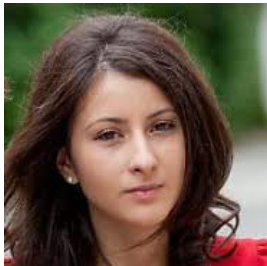
2018 J Gastrointestin Liver Dis

5-ASA induces mild acute pancreatitis. Case report and review of the literature.

Egyes gyógyszerek képesek heveny hasnyálmirigy-gyulladást kiváltani, azonban a kiváltó gyógyszer megtalálása nem egyszerű folyamat. Az egyik beteg esetében a szerzőknek ez sikerült, így figyelmeztetni tudták a beteget a gyógyszer szedésének elhagyására. Az eset leírása azért is fontos, mert más centrumok figyelmét is felhívja, hogy az 5-ASA típusú gyógyszer mellékhatásként képes ilyen betegség kiváltására.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29922764>)

A HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁSSAL KAPCSOLATBA HOZHATÓ GÉN MUTÁCIÓK FOKOZHATJÁK A HASNYÁLMIRIGYRÁK KOCKÁZATÁT

Első szerző: Irina Cazacu
Utolsó szerző: Hegyi Péter

2018 *Pancreas*

Pancreatitis-Associated Genes and Pancreatic Cancer Risk: A Systematic Review and Meta-analysis.

A heveny hasnyálmirigy-gyulladás kialakulásának esélyét a károsító anyagok (alkohol, dohányzás, zsírsav, stb.) mellett a veleszületett genetikai tényezők is fokozhatják. Azt is tudjuk, hogy a gyulladással járó folyamatok rákos betegségekhez is vezethetnek. Ezen közlemény a szakirodalomban elsőként foglalja össze a hasnyálmirigy-gyulladásban szerepet játszó génmutációk rák kialakulását fokozó képességét. Az adatanalízisek kimutatták, hogy a CFTR gén mutációk fokozhatják a rák kialakulását, ezért az ilyen mutációkkal rendelkező betegek esetén fokozottabb figyelemmel kell lennünk hasnyálmirigy-gyulladás során.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Necrotic+amplification+loop+in+acute+pancreatitis%3A+pancreatic+stellate+cells+and+nitric+oxide+are+important+players+in+the+development+of+the+disease.>)

A KRÓNIKUS HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁS KORAI SZAKASZÁBAN A HASNYÁLMIRIGY NEDV BESŰRÖSÖDIK

Első szerző: Balázs Anita
Utolsó szerző: Hegyi Péter

2018 *Front Physiol*

Ductal Mucus Obstruction and Reduced Fluid Secretion Are Early Defects in Chronic Pancreatitis.

A krónikus hasnyálmirigy-gyulladás kialakulása még nem teljesen ismert folyamat. A betegek diagnózisa általában későn történik meg. Jelen közlemény kutatói kimutatták, hogy krónikus gyulladás elején a hasnyálmirigy nedv sűrűbbé válik, azok mucin (zselés karakterű, magas fehérje tartalmú anyag) tartalma megnő és ezáltal a hasnyálmirigy nedv kijutása a hasnyálmirigyből lelassulhat. A közlemény ezzel új gyógyszerterápiát tár fel krónikus hasnyálmirigy-gyulladásban illetve segíthet olyan biomarkerek megtalálásában melyek segítik az orvosokat a korai diagnózis felállításában.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Pancreatitis-Associated+Genes+and+Pancreatic+Cancer+Risk%3A+A+Systematic+Review+and+Meta-analysis.>)

A VÍZCSATORNÁK JELENTŐSÉGE HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁSBAN

Első szerző: Venglovecz Viktória

Utolsó szerző: Hegyi Péter

2018 *Front Physiol*

The Importance of Aquaporin 1 in Pancreatitis and Its Relation to the CFTR Cl(-) Channel

A hasnyálmirigy naponta kb. 1.5 liter hasnyálat termel, mely a belekbe jutva elősegíti a táplálék emésztését. A hasnyál víztartalmát a hasnyálmirigy vezeték sejtek által kiválasztott, a vízcsatornákon keresztül a hasnyálmirigy vezetékbe juttatott vízmolekulák biztosítják. Hasnyálmirigy-gyulladás során a hasnyálmirigy folyadéktartalma csökken, sűrűsége nő, ami szerepet játszik a betegség kialakulásában. A kutatók a 12 vízcsatorna közül azonosították azt a vízcsatornát (AQP1), ami szerepet játszhat a folyadéktartalom csökkentésében. Az AQP1 működésének javítása új terápiás célpont lehet hasnyálmirigy-gyulladás esetén.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6052342/>)

KORAI TÁPLÁLÁS HEVENY HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁSBAN

Első szerző: Márta Katalin

Utolsó szerző: Hegyi Péter

2016 *Int J Mol Sci*.

Meta-Analysis of Early Nutrition: The Benefits of Enteral Feeding Compared to a Nil Per Os Diet Not Only in Severe, but Also in Mild and Moderate Acute Pancreatitis.

Heveny hasnyálmirigy-gyulladásban a betegeket az első 1-2 hétben koplaltatták. Mindössze a súlyos, hosszú ideig kezelésre szoruló betegeknél indították el az enterális, azaz a szondán keresztüli táplálást. Dr. Márta Katalin és munkatársai ezen vizsgálatban két fontos megfigyelést tettek: 1) a táplálás korai megkezdése egyértelműen előnyös heveny hasnyálmirigy-gyulladásban, 2) a táplálás nem csak súlyos, de enyhe gyulladás esetén is javítja a betegség kimenetelét. A vizsgálat jelentős szemléletváltást hozott a hasnyálmirigy-gyulladásban szenvedő betegek kezelésében és fontos előnye, hogy azonnal alkalmazható a mindennapi klinikai gyakorlatban.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5085723/pdf/ijms-17-01691.pdf>)

KORAI TÁPLÁLÁS HEVENY HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁSBAN

Első szerző: Márta Katalin
Utolsó szerző: Hegyi Péter

2017 BMJ Open

High versus low energy administration in the early phase of acute pancreatitis (GOULASH trial): protocol of a multicentre randomised double-blind clinical trial.

A heveny hasnyálmirigy-gyulladás egy olyan gyulladásos megbetegedés, melynek kezelésére nincs specifikus gyógymód. A betegség korai szakaszában súlyos fokú energia szint (ATP) csökkenés figyelhető meg a hasnyálmirigyben. A alapkutató vizsgálatok kimutatták, hogy az ATP bevitel helyreállítja a sejtek fiziológias működését, ami azt sugallja, hogy a hasnyálmirigy energiaszintjének a helyreállítása előnyös lehet a betegség korai szakaszában. A GOULASH vizsgálat az első bizonyítékot fogja szolgáltatni a korai energiabevitel szükségességét illetően hasnyálmirigy-gyulladásban szenvedő betegek esetén. Ebben a vizsgálatban a betegeket véletlenszerűen csoportokba soroljuk. Az egyik csoportban 24 órán belül elkezdett magas energiabevitel történik, a másik csoportban az első 24 órában nem történik energiabevitel. A vizsgálat elsődlegesen a két csoportban előforduló több mint 48 órán át tartó többszervi elégtelenséget és halálozást vizsgálja, másodsorban a kisebb jelentőségű, de mégis fontos klinikai paramétereket (pl. a kórházi tartózkodás időtartamát vagy a hasnyálmirigy szövetének elhalását).

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5722094/>)

AZ EPESAVAK ÉLETTANI ÉS KLINIKAI TULAJDONSÁGAI

Első szerző: Hegyi Péter
Utolsó szerző: Keely, Stephen J.

2018 Phys Rev.

Guts and Gall: Bile Acids in Regulation of Intestinal Epithelial Function in Health and Disease.

Az epesavak élettani és klinikai tulajdonságairól eddig is számos közlemény jelent meg, azonban olyan összefoglaló, mely a két területet együttesen, transzlációs megközelítésben tárgyalja ez idáig nem született. Komoly jelentősége az összefoglalónak, hogy több, jelentős népegészségügyi problémát okozó betegségben, mint például a heveny hasnyálmirigy-gyulladás, a Barrett-nyelőcső vagy a vastagbélrák új terápiás útvonalakat tár fel, ezáltal jelentősen stimulálja ezen betegségekben a további kutatásokat és gyógyszerfejlesztéseket. A szerzők, Dr. Hegyi Péter és munkatársai joggal bíznak benne, hogy a közleményben összefoglalt tudományos felfedezések, melyek jelentős részét a szerzők maguk tették mihamarabb a betegek javára fordítható gyógyszerekké, terápiákká válnak.

(közlemény: <https://www.physiology.org/doi/full/10.1152/physrev.00054.2017>)

KUTATÁSI TRENDK A GASZTROENTEROLÓGIÁBAN

Első szerző: Szentesi Andrea

Utolsó szerző: Hegyi Péter

2016 PLoS One

Analysis of Research Activity in Gastroenterology: Pancreatitis Is in Real Danger.

A kutatási trendek változása világviszonylatban is meghatározza egy betegségben az új gyógyszerek megjelenését, a betegség megértését és nem utolsósorban a lehetőségét, hogy az adott betegségcsoportban várhatnak-e betegeink komolyabb terápiás áttörésre. Dr. Szentesi Andrea és munkatársai több ezer közlemény áttekintésével elsőként hívják fel a figyelmet, hogy a kutatási aktivitás heveny hasnyálmirigy-gyulladásban jelentősen csökkent a többi gyomor-bélrendszeri betegség kutatásához képest. Ezért rendkívül fontos, hogy a terület több pénzügyi forrást kapjon és minél több új kutató kezdje meg aktivitását betegeink érdekében.

(közlemény: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0165244>)

AZ ACHALASIA KEZELÉSI LEHETŐSÉGEINEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Első szerző: Illés Anita

Utolsó szerző: Vincze Áron

2017 J Gastrointestin Liver Dis.

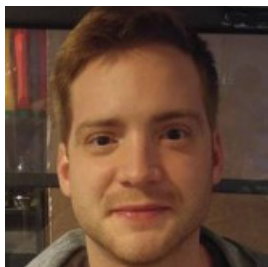
Heller myotomy is better than balloon dilation?- A meta analysis

Az achalasia a nyelőcső ismeretlen eredetű motilitászavara, mely nyelési nehezítettséggel, fogyásal, hányással jár. A két legelterjedtebb kezelési mód a műtéti záróizom bemetszés és az endoszkópos nyelőcső záróizom tágítás. Sok esetben nagyon nehéz megítélni, melyik kezelési módszert válasszuk. Dr. Illés Anita és munkatársai a szakirodalmat áttekintve a következő megfigyeléseket tették: 1) a sikerességi arány a műtéten átesett betegek esetében jobb volt, 2) a szövődmények tekintetében nincs jelentős különbség a műtét és az endoszkópos tágítás között.

(közlemény: <http://www.jgld.ro/wp/archive/y2017/n2/a7/>)

A KAPSAICIN ÉS A KAPSZIÁTOK SZEREPE AZ ELHÍZÁS KEZELÉSÉBEN

Első szerző: Zsiborás Csaba
Utolsó szerző: Solymár Margit

2018 Crit Rev Food Sci Nutr.

Capsaicin and capsiate could be appropriate agents for treatment of obesity: a meta-analysis of human studies.

Az elhízás napjaink egyik legfontosabb megoldatlan közegészségügyi kihívása. A csípőspaprika fogyasztás anyagcsere hatásainak vizsgálata azért is kiemelkedően fontos, mert fűszeres ételeket, különösen csípőspaprikát világszerte nagy mennyiségben fogyasztanak. Dr. Zsiborás Csaba és munkatársai elsőként mutatták ki, hogy míg az egészséges testtömegű emberek zsírégetésére és anyagcseréjére nem hat a kapszaicin fogyasztás kimutatható mértékben, addig a kórosan magas testtömegindexű emberek esetén jelentősen növeli a zsírégetést és kimutatható többlet anyagcserenövekedést is okoz. A vizsgálat arra mutat rá, hogy a kapszaicin és analógjainak használata egy új és biztonságos terápiás célpont lehet az elhízás elleni küzdelemben.

(közlemény: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10408398.2016.1262324>)

HASNYÁLMIRIGYRÁKKAL KAPCSOLATOS ADATGYŰJTÉS MAGYARORSZÁGI BETEGCSOPORTBAN

Első szerző: Lakatos Gábor
Utolsó szerző: Hegyi Péter

2018. J Gastrointestin Liver Dis.

Pancreatic Cancer: Multicenter Prospective Data Collection and Analysis by the Hungarian Pancreatic Study Group.

A Dr. Lakatos Gábor és munkatársai által elvégzett vizsgálat a hasnyálmirigy daganat magyarországi helyzetére vonatkozó első nagy összehasonlító adatelemzés. Egységes kérdőívek és klinikai adatlapok segítségével prospektíven gyűjtötték hasnyálmirigy daganattal diagnosztizált betegek adatait. Az adatgyűjtés kiterjedt a betegek demográfiai mutatóira, a betegség legfontosabb kockázati tényezőire, tüneteire, a diagnózis módjára, a stádium meghatározására, az alkalmazott kezelésre és a túlélési eredményekre. Összefüggést kerestek a vizsgált tényezők és a túléléssel való összefüggésük között. Az eddig nyert eredmények a nyugati világból ismert adatokkal összhangban vannak. Úgy tűnik, hogy a tünetek enyhítését szolgáló és támogató jellegű kezelési lehetőségek egyre inkább a rutin gyakorlat részévé válnak Magyarországon is. A dohányzás és a gemcitabin-alapú kemoterápia a túlélés független előrejelzőinek bizonyultak ebben a vizsgálatban.

(közlemény: <http://www.jgld.ro/wp/archive/y2016/n2/a15/>)

A CUKORBETEGSÉG HATÁSA A HEVENY HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁS KIMENETELÉRE

Első szerző: Mikó Alexandra

Utolsó szerző: Czakó László

2018 *Pancreas*

Preexisting Diabetes Elevates Risk of Local and Systemic Complications in Acute Pancreatitis: Systematic Review and Meta-analysis

A heveny hasnyálmirigy-gyulladás egy súlyos, világszerte egyre több kórházi felvételt okozó kórkép, melynek súlyos formája halálhoz is vezethet. A cukorbetegség előfordulása szintén növekedést mutat. Dr. Mikó Alexandra és munkatársai több száz közleményt áttekintve az alábbi fontos megfigyeléseket tették a cukorbetegekben kialakuló heveny hasnyálmirigy-gyulladásra vonatkozóan: cukorbetegekben 1) több komplikáció alakul ki 2) többször alakul ki veseelégtelenség 3) tendenciát látunk a nagyobb arányú halálra és lokális szövődmények kialakulására, valamint 4) a cukorbetegek tovább tartózkodnak a kórházban és gyakrabban igényelnek intenzív osztályos ellátást heveny hasnyálmirigy-gyulladás során. A vizsgálat felhívja a figyelmet a cukorbetegséggel élő heveny hasnyálmirigy-gyulladásban szenvedő betegek szorosabb monitorozására.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6133223/>)

A KRÓNIKUS VESEELÉGTLENSÉG HATÁSA A GASZTROINTESTINÁLIS VÉRZÉS KIMENETELÉRE

Első szerző: Hágendorn Roland

Utolsó szerző: Mikó Alexandra

2017 *World J Gastroenterol*

Chronic kidney disease severely deteriorates the outcome of gastrointestinal bleeding: A meta-analysis.

A gasztrointesztinális vérzés egy potenciálisan halálos akut állapot, amelynél a súlyosabb kimenetelt okozó rizikó faktorok ismerete kiemelt jelentőségű. Korábbi tanulmányok kimutatták, hogy a krónikus veseelégtelen betegek gasztrointesztinális vérzésre hajlamosabbak. Dr. Hágendorn Roland és munkatársai a szakirodalom áttanulmányozásával a vizsgálatban az alábbi fontos megfigyeléseket tették: 1) végstádiumú veseelégtelenségben a halálozás rizikója két és félszeres 2) kóros vesefunkció esetén az újravérzés két és félszer gyakoribb és hosszabb a kórházban tartózkodás 3) kóros vesefunkciójú betegek több transfúziót igényeltek. A vizsgálat felhívta a figyelmet a gasztrointesztinális vérzésben szenvedő krónikus veseelégtelen betegek szorosabb megfigyelésére.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5743512/>)

NEMI KÜLÖNB-SÉGEK AZ IZOMERŐ ÉS INTERLEUKIN-6 SZINT MÉRÉSÉBEN

Első szerző: Mikó Alexandra
Utolsó szerző: Pétervári Erika

2018 BMC Geriatr

Gender difference in the effects of interleukin-6 on grip strength - a systematic review and meta-analysis.

Az idősek izomerővesztéssel és izomtömegvesztéssel járó ún. szarkopéniája nemi különbségeket mutat. Korábbi vizsgálatok kimutatták, hogy az interleukin-6 szint és az izomerő csökkenés között negatív korreláció látható. Dr. Mikó Alexandra és munkatársai a szakirodalom áttanulmányozásával kimutatták, hogy 1) a jobb izomerővel rendelkező férfiaknak magasabb az interleukin-6 szintje, mint a rosszabb izomerejű azonos korú nőknek 2) férfiakban az interleukin-6 szint mérésnél magasabb határértéket kell használni az időskori szarkopénia kimutatására.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5941705/>)

A TRANSPANCREATICUS SPHINCTEROTOMIÁVAL JOBB EPEÚTI KANÜLÁCIÓS SIKERESSÉG ÉRHTŐ EL, MINT A TŰKÉSES ELŐMETSZÉSSEL – META-ANALÍZIS

Első szerző: Pécsi Dániel
Utolsó szerző: Vincze Áron

2017 Endoscopy

Transpancreatic sphincterotomy has a higher cannulation success rate than needle-knife precut papillotomy-a meta-analysis.

Ebben a tanulmányban szisztematikus irodalmi összefoglalás és meta-analízis segítségével két, nehéz epeúti eléréskor alkalmazott kanülálási módszer, a transpancreaticus sphincterotomia (TPS) és a tűkéses előmetszés (NKPP) sikerességét és szövődményeit vizsgáltuk. 13 tanulmány alapján kimutatható volt a TPS előnye kanülációs sikeresség, ERCP-t követően kialakuló hasnyálmirigy-gyulladás és vérzéses szövődmények előfordulásában is. Eredményeink alapján javasoljuk az eddig csak igen ritkán használt technika, a TPS alkalmazását nehéz kanülációk alkalmával, ha a vezetődrót többször a hasnyálmirigy-vezetékbe jutott.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28609791>)

AZ ENDOSZKÓPOS REGISZTEREK SZEREPE A MINŐSÉGI BETEGELLÁTÁSBAN. AZ ÚJ MAGYAR ENDOSZKÓPOS RETROGRÁD CHOLANGIOPANCREATOGRAPHIA (ERCP) REGISZTER ELSŐ EREDMÉNYEI

Első szerző: Pécsi Dániel
Utolsó szerző: Vincze Áron

2018 Orvosi Hetilap

**The role of endoscopy registries in quality health care.
The first data from the Hungarian Endoscopic Retrograde
Cholangiopancreatography (ERCP) Registry.**

Az emésztőszervi endoszkópiában a minőségi mutatók folyamatos követése mára alapvető követelménnyé vált. A jelenleg használatos szabad szöveges formátumú leletekből a követendő adatok jelentős része nem nyerhető ki, ezért strukturált, internet alapú adatgyűjtő rendszert fejlesztettünk ki a pancreatobiliaris endoszkópos beavatkozások mutatóinak rögzítésére. 2017 januárjától kezdve a Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központjának I. Belgyógyászati Klinikáján az összes elvégzett ERCP-vizsgálat adatait rögzítettük a regiszterben. Az első évben történt 595 vizsgálat adatainak feldolgozásával a rendszer tesztelése lezárult. Kiemelendő, hogy az endoszkópos beavatkozások minőségi mutatóinak folyamatos monitorozását a jelenlegi kórházi informatikai rendszerek nem támogatják, de regiszterünk használatával ez lehetővé válik. A betegellátás minőségének követésére és klinikai kutatások végzésére is alkalmas eszköz az ERCP Regiszter. Időközben több endoszkópos centrum csatlakozott már a kezdeményezéshez, és további vizsgálóhelyek számára is elérhető a regiszter weboldalunkon (<https://tm-centre.org/hu/regiszterek/ercp-regiszter/>).

(közlemény: <https://akademiai.com/doi/abs/10.1556/650.2018.31145>)

ELHÍZÁSBAN, A HPA STRESSZ TENGELY AKTIVITÁSA NEM NŐ A BMI NÖVEKEDÉSÉVEL, VISZONT CSÖKKEN AZ ÉLETKORRAL

Első szerző: Tenk Judit
Utolsó szerző: Balaskó Márta

2016 PLoS One

**In Obesity, HPA Axis Activity Does Not Increase with BMI,
but Declines with Aging: A Meta-Analysis of Clinical Studies.**

Az elhízás és szövödményei világszerte egyre nagyobb egészségügyi problémát jelentenek. Bár korábbi vizsgálatok felvetették a hypothalamus-agyalapi mirigy-mellékvese (HPA) stressz-tengely aktiválódásának jelentőségét az elhízás okai, illetve endokrin következményei között, a kutatási eredmények ebben a témában nem egységesek. Korábbi kutatások eredményei felvetették, hogy az öregedéssel mind az elhízás gyakorisága, mind a HPA tengely aktiválódása gyakoribb. Dr. Tenk Judit és munkatársai meta-analízisükben áttekintet-

ték a rendelkezésre álló irodalmi eredményeket annak vizsgálatára, hogy az elhízás és a HPA tengely aktivitása korrelál-e a felnőtt népesség körében, illetve arra, hogy hogyan változik ez a korreláció az életkor előrehaladtával. A szakirodalmi adatok meta-analízise meglepő eredményt hozott: 1) a HPA (stressz) tengely aktivitását jelző vér kortizol szint nem nőtt a testtömegindex növekedésével; 2) a 30-60 éves életkor tartományban a vér kortizol szintje inkább csökkenést mutatott. Ezek a megfigyelések arra engednek következtetni, hogy önmagában az elhízás, illetve az egészséges öregedés (60 éves átlagéletkorig) nem jár szükségszerűen a HPA tengely aktivitásának növekedésével.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5117724/>)

A STRESSZ KORRELÁCIÓT MUTAT A VISCERÁLIS ELHÍZÁS MÉRTÉKÉVEL ÉS A KÓROS VÉRILIPID SZINTEKKEL

Első szerző: Tenk Judit
Utolsó szerző: Balaskó Márta

2018 Psychoneuroendocrinology

Perceived stress correlates with visceral obesity and lipid parameters of the metabolic syndrome: A systematic review and meta-analysis.

A krónikus stressz a XXI. század egyik legfontosabb kóroki tényezője. Korábbi vizsgálatok felvetették a krónikus stressz és az elhízással, magas vérnyomással, cukorbetegséggel, kóros vérlipid paraméterekkel járó metabolikus szindróma lehetséges összefüggését. Dr. Tenk Judit és munkatársai meta-analízisükben áttekintették a rendelkezésre álló irodalmi eredményeket az általános, illetve munkahelyi stressz, valamint a metabolikus szindróma különböző paramétereinek összefüggéseinek elemzésére. A szakirodalmi adatok meta-analízise azt mutatta, hogy: 1) a munkahelyi stressz szoros összefüggést mutat a viscerális elhízással és a kóros vérlipid szintekkel, különösen férfiak esetében; 2) a magasabb stressz szint korrelált a magasabb diasztolés vérnyomással is. Ezek a megfigyelések hangsúlyozzák a stressz szerepét a viscerális elhízás, illetve a metabolikus szindróma lipid paramétereit érintő elemeinek növekedésében.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Perceived+stress+correlates+with+visceral+obesity+and+lipid+parameters+of+the+metabolic+syndrome%3A+A+systematic+review+and+meta-analysis>)

A FIZIKAI TRÉNING CSÖKKENTI A VÉR LEPTIN SZINTJÉT KÖZÉPKORÚ ÉS IDŐS, TÚLSÚLYOS, ILLETVE ELHÍZOTT BETEGEKBEN IS

Első szerző: Rostás Ildikó
Utolsó szerző: Balaskó Márta

2017 PLoS ONE

In middle-aged and old obese patients, training intervention reduces leptin level: A meta-analysis.

A leptin az egyik legfontosabb zsírszövet eredetű hormon, melynek vérszintje jelzi az elhízás súlyosságát. A leptin ugyanakkor gyulladáshoz vezető mediátor is, mely hozzájárulhat az elhízás kardiometabolikus szövődéséhez, illetve autoimmun betegségek kialakulásához. A hormon szintje mind elhízásban, mind az öregedésben megnő. Korábbi megfigyelések felvetették, hogy a fizikai tréning előnyös, csökkentő hatással volt a leptin szintre. Ezek a kutatások azonban elsősorban fiatal betegekre koncentráltak. Dr. Rostás Ildikó és munkatársai meta-analízisükben áttekintették a rendelkezésre álló irodalmi eredményeket annak vizsgálatára, hogy a fizikai tréning intervenció képes-e csökkenteni a vér leptin szintet középkorú és idős túlsúlyos és elhízott betegcsoportokban is. A szakirodalmi adatok meta-analízise igazolta, hogy: 1) A fizikai tréning középkorú és idős betegekben is eredményesen csökkentette a leptin szintet, mind a túlsúlyos, mind az elhízott csoportokban; 2) Az izomfejlesztő, úgynevezett rezisztencia tréning különösen hatékonynak bizonyult a leptin szint csökkentésében.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5557366/>)

AZ ENDOSZKÓPOS SZTEROID INJEKCIÓ KEDVEZŐ HATÁSA A NEHEZEN KEZELHETŐ JÓINDULATÚ NYELŐCSŐ SZŰKÜLETEKBEN

Első szerző: Ifj. Szapáry László
Utolsó szerző: Erőss Bálint

2018 World J Gastroenterol

Intralesional steroid is beneficial in benign refractory esophageal strictures: A meta-analysis.

Ennek a tanulmánynak célkitűzése volt, hogy elemezzük az intralezionális szteroid injekciók hatását az ismételt endoszkópos tágításra nem reagáló jóindulatú nyelőcső szűkületek esetében. Tizenegy közleményt azonosítottunk melyekben összesen 235 szteroiddal és 229 szteroid nélkül kezelt nyelőcső szűkületes beteget azonosítottunk. Azt találtuk, hogy az intralezionális szteroid injekció növeli a jóindulatú nyelőcső szűkületek endoszkópos tágításai között eltelt időt. Azonban a lehetséges szerepét tovább kell kutatni.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5989245/>)

EPEÚTI GYULLADÁSBAN A SIKERES ENDOSZKÓPOS ELLÁTÁST KÖVETŐEN A RÖVID TARTAMÚ ANTIBIOTIKUM KEZELÉS NEM ROSSZABB A HOSSZÚ IDŐTARTAMÚ KEZELÉSNEÉL

Első szerző: Tinusz Benedek

Utolsó szerző: Erőss Bálint

2018 Dig Dis Sci

Short-Course Antibiotic Treatment Is Not Inferior to a Long-Course One in Acute Cholangitis: A Systematic Review.

Kevés bizonyíték áll rendelkezésre az epeút gyulladásban alkalmazott antibiotikum kezelés hosszúságával kapcsolatban. Szakértők 4-8 napos kezelést javasolnak, de a klinikai gyakorlatban ennél rövidebb kezelés is biztonságosnak tűnik. Ebben a szakirodalmat áttekintő közleményben megállapítottuk, hogy összesen 4 tanulmány foglalkozott ezzel a problémával. A közlemények részletes áttekintéséből megállapítható, hogy a javasoltnál rövidebb időtartamú antibiotikum kezelés nem jár rosszabb gyógyulási esélyekkel. Ez a közlemény a munkacsoportunk által ebben a témában tervezett klinikai vizsgálat alapja lesz.

(közlemény: <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs10620-018-5327-6.pdf>)

A HELICOBACTER PYLORI FERTŐZÉS CSÖKKENTI A BARRETT-NYELŐCSŐ KOCKÁZATÁT

Első szerző: Erőss Bálint

Utolsó szerző: Hegyi Péter

2018 Helicobacter

Helicobacter pylori infection reduces the risk of Barrett's esophagus: A meta-analysis and systematic review.

A Helicobacter pylori fertőzés előfordulása csökkent a fejlett országokban, ugyanakkor a Barrett-nyelőcső és a nyelőcső adenocarcinoma (a nyelőcsőrák egyre gyakoribb formája) előfordulása nőtt. Célunk volt, hogy a Helicobacter pylori Barrett-nyelőcsőre gyakorolt hatását objektívan vizsgáljuk. Hetvenkét tanulmányt tudtunk beaválogatni a meta-analízisbe, melyek összesen több mint 80 000 Barrett-nyelőcsőben szenvedő beteget és közel 400 000 kontroll egyén eredményeit tartalmazta. Ez az eddig elvégzett legnagyobb tanulmány, mely további bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy a Helicobacter pylori fertőzés csökkenti a Barrett-nyelőcső kockázatát. Alcsoport vizsgálatok kimutatták, hogy a kockázat csökkenése a földrajzi helytől független. Továbbá azt találtuk, hogy a Helicobacter pylori fertőzés mind a diszpláziával, vagy az azzal nem járó Barrett-nyelőcső illetve a hosszú szegmens Barrett-nyelőcső kockázatát is csökkenti.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6055671/pdf/HEL-23-na.pdf>)

CSÖKKENTI A HELICOBACTER PYLORI FERTŐZÉS A BARRETT-NYELŐCSŐ KOCKÁZATÁT?

Első szerző: Erőss Bálint

Utolsó szerző: Hegyi Péter

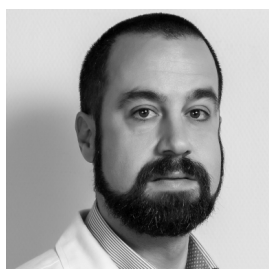
2018 *Helicobacter*

Does Helicobacter pylori infection increase the risk of Barrett's esophagus and esophageal adenocarcinoma?

Ez a rövid közlemény, mely a fenti közleményünk eredményeit megkérdőjelező munkacsoport által írt levélben felvetett kérdésekre válaszol. A válaszevélben sikeresen védtük meg a fenti közleményünk megállapításait.

(közlemény: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/hel.12539>)

KRÓNIKUS HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁS: TÖBBCENTRUMOS PROSPEKTÍV ADATGYŰJTÉS ÉS ELEMZÉS

Első szerző: Szücs Ákos

Utolsó szerző: Hegyi Péter

2017 *PLoS One*

Chronic pancreatitis: Multicentre prospective data collection and analysis by the Hungarian Pancreatic Study Group.

A krónikus hasnyálmirigy-gyulladás a szerv strukturális és funkcionális károsodásával járó megbetegedés, melynek leggyakoribb tünetei a hasi fájdalom, a fogyás és az emésztési nehézség, jelentősen rontva a beteg életminőségét. Dr. Szücs Ákos és munkatársai célja az volt, hogy a betegség hazai, 2012 és 2014 közötti felméréséből származó adatokat összehasonlítsa a nemzetközi trendekkel a betegség előfordulását, felismerését és kezelését tekintve. A kísérletben 229 beteg adatait dolgoztuk fel prospektív módon. A nemzetközi trendekkel összehasonlítva különbséget észleltünk a betegség előfordulásában és a kialakulás okában, e mellett az ERCP (endoszkópos retrográd cholangio-pancreatográfia) diagnosztikus „túlhasználatában”, illetve az endoszkópos ultrahang kisebb mértékben történő alkalmazásában. E mellett új eredményként felismertük, hogy a fokozott alkoholfogyasztás és dohányzás krónikus hasnyálmirigy-gyulladás esetén a sebészi beavatkozások gyakorisága nőtt. Az eredmények elemzésével lehetővé vált hazánkban fejleszteni és a nemzetközi ajánlásokhoz igazítani a betegség felismerését és kezelését.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5313152/>)

JÓINDULATÚ EPEÚTI SZŰKÜLETEK KEZELÉSI MÓDSZEREINEK ÖSSZEHOSONLÍTÁSA A HOSSZÚTÁVÚ EREDMÉNYESSÉG TEKINTETÉBEN

Első szerző: Huszár Orsolya

Utolsó szerző: Szücs Ákos

2017 PLoS One

Meta-analysis of the long term success rate of different interventions in benign biliary strictures.

A jóindulatú epeúti szűkületek kialakulásának leggyakoribb okai a krónikus gyulladás és az epeúti sérülés. Kezelése lehet sebészi, endoszkópos, vagy perkután intervenció. Habár a kezelésére alkalmazott endoszkópos terápiák eredményei igen meggyőzőek, a szűkületek hosszú távú eredményes kezeléséről mégis kevés adat áll rendelkezésre. Dr. Huszár Orsolya és munkacsoportja három nagy adatbázist vizsgált meg és gyűjtötte ki azokat a tanulmányokat, amelyek a hosszútávú utánkövetés során az eredményesség tekintetében összehasonlíthatóak voltak, ez mindössze 24 közlemény esetében volt megvalósítható. Ennek alapján a betegség műtéttel történő megszüntetése biztosítja a legjobb hosszú távú eredményt. Ezt követte a perkután transzhepatikus terápia, majd a többszörös műanyag stent- és az öntáguló fémstent használata. A vizsgált technikák eredményei között észlelt különbségek nem bizonyultak szignifikánsnak. A meta-analízis alapján ezek a technikák mind szignifikánsan jobbnak bizonyultak, mint az egyedüli műanyag stent implantáció. A vizsgálat során kiderült, hogy a fenti technikák alkalmazásával a szűkületek hosszútávú eredményes kezelése legfeljebb csak 84%-ban jött létre. Ez az eredmény azt szorgalmazza, hogy nem csak további randomizált vizsgálatok, hanem új innovatív módszerek és eszközök kerüljenek kifejlesztésre.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5226728/>)

NYÁLKAHÁRTYA GYÓGYULÁS LISZTÉRZÉKENYSÉGBEN

Első szerző: Szakács Zsolt

Utolsó szerző: Bajor Judit

2017 Plos One

Younger age at diagnosis predisposes to mucosal recovery in celiac disease on a gluten-free diet: a meta-analysis.

Lisztérzékenységben jelenleg a gluténmentes diéta az egyetlen hatékony terápia. Diéta mellett a panaszok gyorsan megszűnnek, a felszívódás javul, de a nyálkahártya gyógyulása nem minden esetben, vagy néha csak nagyon sokára következik be. Amennyiben a boholyatrophia tartósan megmarad, szövődmények kialakulására nagyobb eséllyel lehet számítani. Dr. Szakács Zsolt és munkatársai ebben a vizsgálatban két fontos megfigyelést tettek: 1) a betegek viszonylag nagy százalékában nem következik be nyálkahártya gyógyulás szigorú diéta ellenére sem, 2) a nyálkahártya gyógyulására férfiakban, fiatal korban

és hosszabb ideje tartott diéta esetén a legjobb az esély. A vizsgálat felhívja a figyelmet a coeliakiás betegek minél korábbi időpontban történő felismerésének fontosságára. Így a nyálkahártya regenerálódására nagyobb az esély és a hosszú távú komplikációk (pl. osteoporosis, autoimmun betegségek, daganatok) hatékonyabban megelőzhetőek.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5695627/>)

A TESTHŐMÉRSÉKLET PREDIKTÍV SZEREPE SZEPSZISBEN

Első szerző: Rumbus Zoltán
Utolsó szerző: Garami András

2017 PLoS ONE

Fever is Associated with Reduced, Hypothermia with Increased Mortality in Septic Patients: A Meta-Analysis of Clinical Trials.

A testhőmérséklet megváltozása általános tünet szepszisben, azonban az nem teljesen tisztázott, hogy kisebb vagy nagyobb súllyal jósolja-e meg a láz és a hipotermia a betegek halálózását. Dr. Rumbus Zoltán és munkatársai több mint tízezer szeptikus beteg adatainak statisztikai elemzése alapján megállapították, hogy láz alacsonyabb míg a hipotermia magasabb halálózással jár szepszisben. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a láz és hipotermia nem tekinthető egyenértékűnek a halálózás és a betegség súlyossága szempontjából. A szerzők azonban felhívják a figyelmet arra, hogy láz nem feltétlenül minden esetben előnyös és hasonlóan a hipotermia nem mindig káros a betegnek. Fontos az egyes esetek egyedi értékelése, például az esetleges társbetegségek figyelembe vétele is. A vizsgálat klinikai szempontból rávilágít a rendszeres és pontos testhőmérséklet-mérés fontosságára, és lehetőséget nyújt a szeptikus betegek prognózisának megítélésére és a betegség progressziójának pontosabb meghatározására egy egyszerű, gyors és költségghatékony módszerrel: szakszerű maghőmérséklet méréssel.

(közlemény: <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0170152>)

ÚJ RECEPTOR AZONOSÍTÁSA A KORAI LÁZVÁLASZBAN

Első szerző: Pákai Eszter
Utolsó szerző: Garami András

2018 Front Immunol

The Neurokinin-1 Receptor Contributes to the Early Phase of Lipopolysaccharide-Induced Fever via Stimulation of Peripheral Cyclooxygenase-2 Protein Expression in Mice.

Korábbi közleményekből kiderült, hogy a P anyag - egy idegsejtek, endoteliális sejtek és a gazdavédelemben részt vevő sejtek által termelt neuropeptid - szerepet játszik a láz kialakulásában, azonban ennek pontos mechanizmusa még tisztázatlan volt. Állatkísérletes modellükben a lázválasz korai szakaszát vizsgálva sikerült tisztázni, hogy a P anyag egyik receptora, a neurokinin-1 receptor, szükséges a láz kialakulásához méghozzá a folyamat-

ban kulcsfontosságú ciklooxygenáz-2 fehérje perifériás szövetekben (tüdőknél és májban) való termelődésének fokozása révén. A neurokinin-1 receptornak, mint a láz mediátorának azonosítása révén Pákai Eszter és munkatársai tudományos felfedezése új utat nyit további élettani kutatásokhoz és gyógyszerfejlesztésekhez, melyek jelentősen javíthatják a szisztémás gyulladás kimenetelét súlyos, lázzal járó betegségeknél, mint például szepszisben vagy heveny hasnyálmirigy-gyulladásban.

(közlemény: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fimmu.2018.00166/full>)

A TELJES TEST HŰTÉS JAVÍTJA A SÚLYOS AGYSÉRÜLÉS KIMENETELÉT

Első szerző: Oláh Emőke

Utolsó szerző: Garami András

2018 J Neurotrauma

Therapeutic Whole-Body Hypothermia Reduces Death in Severe Traumatic Brain Injury if the Cooling Index Is Sufficiently High: Meta-Analysis of the Effect of Single Cooling Parameters and Their Integrated Measure.

Számos közlemény vizsgálta a terápiás hipotermia hatékonyságát súlyos koponyasérültek körében, azonban a különböző vizsgálatok egymásnak ellentmondó eredményekről számoltak be. Oláh Emőke és munkatársai a korábbi humán vizsgálatok analízisével arra az eredményre jutottak, hogy ezen betegek hűtése csak megfelelő, jól kontrollált hűtési paraméterek esetén javítja a betegek túlélését. Újdonságként bevezették a hűtési index fogalmát, amely egyetlen mérőszámként magában foglalja a hűtés mélységének, időtartamának és a visszamelegítés sebességének mértékét. Kimutatták, hogy amennyiben a hűtési index elég magas, akkor a teljes test hűtése által jelentősen javulhat a súlyos agysérülésben szenvedő betegek túlélése és életminősége. A szerzők bíznak abban, hogy eredményeik klinikai tesztelésére mihamarabb sor kerül, így beépülhetnek a klinikai gyakorlatba, és mielőbb a betegek javát szolgálhatják.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/?term=Therapeutic+Whole-Body+Hypothermia+Reduces+Death+in+Severe+Traumatic+Brain+Injury+if+the+Cooling+Index+Is+Sufficiently+High%3A+Meta-Analyses+of+the+Effect+of+Single+Cooling+Parameters+and+Their+Integrated+Measure>)

A VÉR PH CSÖKKENÉS ÉS HEVENY HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁS KÖZTI ÖRDÖGI KÖR

Első szerzők: Tóth Emese, Rumbus Zoltán
Utolsó szerző: Garami András

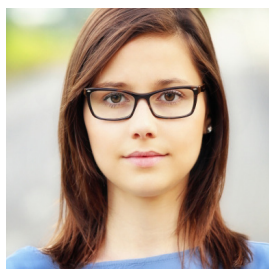
2018 *Front Physiol*

Bidirectional Relationship Between Reduced Blood pH and Acute Pancreatitis: A Translational Study of Their Noxious Combination.

A heveny hasnyálmirigy-gyulladást gyakran kísérik a sav-bázis egyensúly eltérései, azonban az kevésbé ismert, hogy az artériás vér pH változása hogyan befolyásolja a betegség kimenetelét. Az artériás vér pH és a heveny hasnyálmirigy-gyulladás kapcsolatát először klinikai vizsgálatok metanalízisével vizsgálták, majd célul tűzték ki az összefüggés állatkísérletes vizsgálatát is. A szerzők, Tóth Emese, Dr. Rumbus Zoltán és munkatársaik a következő fontos megfigyelésekre jutottak: 1.) a meta-analízis lényegesen emelkedett súlyossági pontszámokat, hosszabb kórházi tartózkodást és magasabb halálozást tárt fel alacsonyabb vér pH értékek esetén heveny hasnyálmirigy-gyulladásban, 2.) egérmodellükben az alacsony vér pH fokozta a hasnyálmirigy károsodást enyhe és súlyos hasnyálmirigy-gyulladás esetén is, és fordítva, a súlyos hasnyálmirigy-gyulladás tovább csökkentette a vér pH értékét. Közleményükben transzlációs megközelítés segítségével igazolták a vér pH csökkenés és a hasnyálmirigy-gyulladás között fennálló ördögi kör jelenlétét. Eredményeik szemléltetést hozhatnak heveny hasnyálmirigy-gyulladás során a sav-bázis terápiában, és felhívják a figyelmet a szoros pH kontroll fontosságára, mely a klinikai gyakorlatban egyszerűen és gyorsan megvalósítható és jelentősen javíthatja a betegek túlélését, csökkentheti a szövődésük számát, súlyosságát.

(közlemény: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fphys.2018.01360/full>)

AZ ENERGIA SZINT HELYREÁLLÍTÁSA HEVENY GYERMEKKORI HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁS KORAI SZAKASZÁBAN

Első szerző: Mosztbacher Dóra
Utolsó szerző: Párniczky Andrea

2017 *World J Gastroenterol*

Restoration of energy level in the early phase of acute pediatric pancreatitis.

A heveny hasnyálmirigy-gyulladás súlyos betegség, melynek előfordulása mind felnőtt, mind gyermekkorban növekszik. Kutatások bizonyították, hogy a heveny hasnyálmirigy-gyulladás korai szakaszában a sejteken belüli energia szint csökkenésének fontos kóroki szerepe van. Felnőttekben már bizonyították, hogy a korai enterális táplálás jóté-

kony hatású. A korábbi gyakorlat szerint a betegeket az első 1-2 hétben koplaltatták. Dr. Mosztbacher Dóra és munkatársai ebben a vizsgálatban két fontos megfigyelést tettek: 1) a táplálás korai megkezdése (24-48 órán belül) egyértelműen előnyös heveny gyermekkori hasnyálmirigy-gyulladásban, 2) a koplalással összehasonlítva a korai táplálás csökkenti a kórházi ápolás hosszát. A vizsgálat jelentős szemléletváltást hozott a hasnyálmirigy-gyulladásban szenvedő gyermekek kezelésében és fontos előnye, hogy azonnal alkalmazható a mindennapi klinikai gyakorlatban.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5311105/>)

PROSPEKTÍV, TÖBB CENTRUMOS, ORSZÁGOS KLINIKAI ADATOK 600 HEVENY HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁS ESETBŐL

Első szerző: Párniczky Andrea

Utolsó szerző: Hegyi Péter

2016 PLoS One

Prospective, Multicentre, Nationwide Clinical Data from 600 Cases of Acute Pancreatitis.

A heveny hasnyálmirigy-gyulladás az egyik leggyakoribb akut kórházi ellátást igénylő gasztroenterológiai megbetegedés. A tényeken alapuló kezelési irányelvek betartása bizonyítottan csökkenti a heveny hasnyálmirigy-gyulladás súlyosságát és a betegségből eredő halálozást. Dr. Párniczky Andrea és munkatársai célul tűzték ki, hogy 1) elemezzék a heveny hasnyálmirigy-gyulladás lefolyásának jellemzőit magyarországi centrumokból származó, prospektíven gyűjtött klinikai adatok alapján 2) alátámaszák a heveny hasnyálmirigy-gyulladás IAP/APA tényeken alapuló nemzetközi kezelési irányelveit. A szerzők elsőként hívják fel a figyelmet, hogy dohányzó betegeknél a súlyos hasnyálmirigy-gyulladás magasabb halálozással jár és a magas vérszín-szint okozta megbetegedés súlyosabb lefolyású. Megerősítették, hogy a folyadékpótlás, az enterális táplálás és a beavatkozások időzítése kapcsán a terápiás ajánlásoktól való eltérés növeli a súlyosságot és a halálozást. Ezért rendkívül fontos az elérhető kezelési irányelvek betartása, illetve, hogy a hiányzó ajánlások megfogalmazásához szükséges klinikai kutatások megszervezéséhez és lebonyolításához és minél több új munkatárs (kutató, koordinátor, adminisztrátor, statisztikus) kezdje meg aktivitását betegeink érdekében.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5087847/>)

EPC/HPSG TÉNYEKEN ALAPULÓ KEZELÉSI IRÁNYELVEI GYERMEKKORI HASNYÁLMIRIGY-GYULLADÁSBAN

Első szerző: Párniczky Andrea

Utolsó szerző: Hegyi Péter

2018 *Pancreatology*

EPC/HPSG evidence-based guidelines for the management of pediatric pancreatitis.

A gyermekkori hasnyálmirigy-gyulladás aluldiagnosztizált kórkép, melynek hátterében számos kóroki tényező állhat. Párniczky Andrea, a terület tíz amerikai és európai szakértőjével átnézte és összegezte a témában elérhető közleményeket. Gyermekkori hasnyálmirigy-gyulladás témáját három klinikai kategóriára osztották: akut, akut visszatérő és krónikus hasnyálmirigy-gyulladásra, ezekhez kapcsolódóan 15 releváns klinikai területen fogalmazták meg a tényeken alapuló kezelési irányelveket. A szerzők elsőként fektették le a gyermekkori hasnyálmirigy-gyulladás ellátásának sarokköveit, mely a betegség korszerű diagnosztikáját és ellátását eredményezi.

(közlemény: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1424390318300012>)

GENOTÍPUS-FENOTÍPUS ÖSSZEFÜGGÉS VIZSGÁLATA COLITIS ULCEROSÁBAN

Első szerző: Fischer, Sarah

Utolsó szerző: Sarlós Patrícia

2017 *World J Gastroenterol*

IL23R SNPs could be either beneficial or harmful in ulcerative colitis.

A gyulladással járó bélbetegségek hátterében örökletes és környezeti tényezők egyaránt szerepet játszanak. Az utóbbi évtizedben derült fény az interleukin-23 és a T-helper-17-es út jelentőségére a gyulladással járó bélbetegség kialakulásában; az IL23R gén variánsait 2006-ban írták le először. Sarah Fischer és munkatársai vizsgálatukban 131 magyar colitis ulcerosás beteg DNS-ét vizsgálták. Jelentős összefüggést találtak az IL23R gén eltérései és egyes klinikai jellegzetességek között: 1) bizonyos variánsokhoz súlyosabb betegség kapcsolódott, gyakrabban volt szükség műtetre 2) más variánsok jelenlétében vashiány, fogyás volt a jellemző fenotípus. Vizsgálatunk hozzájárul ahhoz, hogy a genetikai variánsok segítségével a jövőben előre felismerjük azokat a betegeket, akiknél súlyos betegség lefolyás várható, illetve segíthet az egyénre szabott gyógyszerelés kiválasztásában.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28210080>)

A BIOLÓGIAI TERÁPIA HATÁSA A TROMBÓZIS KIALAKULÁSÁRA GYULLADÁSOS BÉLBETEGSÉGBEN

Első szerző: Sarlós Patrícia

Utolsó szerző: Farkas Nelli

2018 J Crohns Colitis

Steroid but not Biological Therapy Elevates the risk of Venous Thromboembolic Events in Inflammatory Bowel Disease: A Meta-Analysis.

A vénás tromboembólia (VTE) gyulladással járó bélbetegségben (IBD) potenciálisan életveszélyes szövődmény lehet. Legújabb irodalmi adatok szerint az IBD kezelése során alkalmazott gyógyszerek is hozzájárulhatnak a trombozisos kockázat kialakulásához. Sarlós és szerzőtársai meta-analízisük során 58.518 IBD-s beteg 3.260 tromboembóliás eseményét elemezve egyértelmű összefüggést találtak az anti-TNF- α kezelés (pl. Remicade, Humira) és a tromboembóliás szövődmények számának csökkenése között. Ezzel szemben a szteroid kezelés kétszeres rizikót jelentett VTE-re vonatkozóan. Eredményeik a jövőben megváltoztathatják az IBD-ben alkalmazott tromboembólia megelőzésével kapcsolatos jelenlegi szemléletet, csökkenthetik a trombozisos kockázatot és ezáltal jelentősen javulhat a betegek életminősége. (közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29220427>)

ÚJ, MELLÉKHATÁSOKTÓL MENTES FÁJDALOMCSILLAPÍTÓK FEJLESZTÉSE

Első szerző: Garami András

Utolsó szerző: Romanovsky, Andrej

2018 Acta Physiol (Oxford)

TRPV1 antagonists that cause hypothermia, instead of hyperthermia, in rodents: Compounds' pharmacological profiles, in vivo targets, thermoeffectors recruited and implications for drug development.

A fájdalom kialakulásában szerepet játszó folyamatok felderítése és a fájdalom csillapításának lehetőségei jelenleg is széleskörű kutatások tárgyát képezik. A fájdalomérzékelés egyik legfontosabb kiindulási pontja a fájdalom receptor (újabb nevén TRPV1 csatorna), amely többféle módon aktiválható, ingerei közé tartozik a paprika „csípős” molekulája, a kapszsaicin, a magas hőmérséklet és a savi hatások. A csatorna aktivációja fájdalomérzetet okoz, gátlása számos kísérleti modellben bizonyítottan képes a fájdalmat csillapítani, ennek köszönhetően a TRPV1 fontos gyógyszeres célponttá vált. Számos világvezető gyógyszerészeti cég kezdett kifejleszteni TRPV1 csatornát gátló anyagokat, ún. TRPV1 antagonistákat. A fejlesztéseket azonban erősen hátráltatta, hogy több TRPV1 antagonistában fényt derített a testhőmérsékletet befolyásoló mellékhatásra, amely hőemelkedés/láz, vagy kihűlés formájában nyilvánult meg. Garami András és munkatársai épp ennek a mellékhatásnak a kiküszöbölését tűzték ki célul. A tudományos kutatókból és gyógyszerfejlesztőkből álló nemzetközi csoport a világon elsőként mutatta ki, hogy a különböző testhőmérsékleti

mellékhatások hátterében ugyanaz az élettani folyamat áll, így ha az erre a folyamatra való hatást csillapítani tudjuk, akkor az adott gyógyszer nem fogja befolyásolni a testhőmérsékletet.

(közlemény: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/apha.13038>)

MŰTÉTI BEAVATKOZÁSOK SORÁN FELLÉPŐ KIHŰLÉS GYÓGYSZERES KIVÉDÉSE

Első szerző: Garami András

Utolsó szerző: Patwardhan, Amol

2017 Anesthesiology

Transient Receptor Potential Vanilloid 1 Antagonists Prevent Anesthesia-induced Hypothermia and Decrease Postincisional Opioid Dose Requirements in Rodents.

A műtéti beavatkozások során fellépő testhőmérséklet-csökkenés, valamint a műtétet követő fájdalomcsillapítás jelenleg is az aneszteziológia legfőbb kihívásai közé tartoznak. A fájdalom receptorát (újabb nevén TRPV1 csatorna) gátló anyagok kifejlesztése a fájdalomcsillapítás új, mellékhatás nélküli gyógyszeres lehetőségét jelenthette volna, ezek azonban gyakran a testhőmérséklet emelkedését váltották ki, ami a fájdalomcsillapítás terén további fejlesztésük gátját jelentette. Garami András és munkatársai arra keresték a választ, hogy kihasználható-e a testhőmérséklet emelkedést kiváltó „mellékhatás”, mint terápiás lehetőség műtéti kihűlés kivédésére. Kimutatták, hogy a testhőmérséklet-emelkedést okozó TRPV1 gátlószerek csökkentik a műtéti beavatkozások során fellépő kihűlés mértékét, továbbá a műtét utáni szakban mérsékelik az opioid igényt.

(közlemény: <http://anesthesiology.pubs.asahq.org/article.aspx?articleid=2649251>)

META-ANALÍZIS: HISZTAMIN 2 RECEPTOR BLOKKOLÓK ÉS PROTON PUMPA-GÁTLÓK AZONOS ERŐSSÉGŰEK-E AZ ASZPIRIN OKOZTA GASZTROINTESZTINÁLIS VÉRZÉSEK MEGELŐZÉSÉBEN?

Első szerző: Szabó Imre

Utolsó szerző: Vincze Áron

2017 J Gastrointestin Liver Dis.

PPIs Prevent Aspirin-Induced Gastrointestinal Bleeding Better than H2RAs. A Systematic Review and Meta-analysis

A vizsgálatunk összehasonlította a hisztamin 2 receptor blokkolók (H2RA) és proton pumpa gátlók (PPI) hatását a kisdózisú aspirin kezelés okozta gyomor-bélrendszeri vérzésekre és fekélyképződésre. Elektronikus adatbázisokban (Pubmed, Embase and Cochrane Central Register of Controlled Trials) 2018. 08. 30-ig fellelhető humán klinikai vizsgálá-

tokat áttekintettük (mind randomizált, mind megfigyeléses), amelyek összehasonlítják a H2RA-k és PPI-k hosszú távú hatásait a gyomor-bélrendszeri fekélyek és vérzés előfordulására kisdózisú aspirin kezelésben részesülő betegekben. Két független kutató átfésülte az adatbázisokat PICO kérdés felhasználásával (Aszpirin, H2RA, PPI, gasztrointesztinális vérzés vagy fekély), a kiszűrt összefoglalókat és cikkeket részletesen áttanulmányoztuk. Kilenc vizsgálat foglalkozott vérzéssel és nyolc vizsgálat fekélyképződéssel - amelyek megfeleltek beválasztási kritériumoknak, összesen 1879 beteg adata került összesítésre. Meta-analízis megállapította, hogy a H2RA kevésbé hatásos a kisdózisú aspirin kezelés okozta gyomor-bélrendszeri vérzések (OR= 2.102, 95% CI: 1.008-4.385, p<0.048) és fekélyek (OR= 2.257, 95% CI: 1.277-3.989, p<0.005) előfordulásának csökkentésére, mint a PPI gyógyszerek, így ez utóbbiak használata javasolt toleranciájuk esetén.

(közlemény: <http://www.jgld.ro/wp/archive/y2017/n4/a14/>)

A PROTON PUMPA GÁTLÓK NEM FELELŐSEK A SZÍV-ÉRRENDSZERT ÉRINTŐ MELLÉKHATÁSOKÉRT CLOPIDOGRELT SZEDŐ BETEGEKBE

Első szerző: Demcsák Alexandra

Utolsó szerző: Szabó Imre

2018 *Front Physiol*

PPIs Are Not Responsible for Elevating Cardiovascular Risk in Patients on Clopidogrel-A Systematic Review and Meta-Analysis.

A szív-érrendszert érintő megbetegedésekben szenvedő betegek a thrombocytá-aggregáció kezelés (clopidogrel) – amely a véralvadás gátlására szolgál – mellett gyakran proton pumpa gátlót is szednek a gyomor-bélrendszert érintő vérzés megelőzése céljából. Korábbi nem élő szervezetekben végzett és a klinikai vizsgálatok felvetették a clopidogrel és proton pumpa gátlók közti kölcsönhatás lehetőségét, mivel egyidejű alkalmazásukkor a clopidogrel hatáscsökkenését, a szív-érrendszert érintő rizikó fokozódását észlelték. Az irodalomban talált ellentmondásos eredmények miatt a szerzők célja volt a témában fellelhető tanulmányok áttekintése és összefoglalása. Összesen 27 közleményből, 156 823 beteg adata került feldolgozásra három fő kimenetel tekintetében. A proton pumpa gátlók együttes szedése nem fokozta a szívre ható fő mellékhatások előfordulását randomizált kontrollált vizsgálatok eredménye alapján, továbbá nem nőtt a szív-érrendszeri halálozás rizikója sem. Ugyanakkor megfigyeléses vizsgálatokból származó eredmények szerint nőtt a miokardiális infarktus előfordulása. A szerzők rávilágítanak arra, hogy a nagyrészt megfigyeléses vizsgálatokból származó adatokat körültekintéssel kell értelmezni, továbbá felhívják a figyelmet további randomizált kontrollált vizsgálatok szükségességére a témában. A jelen tanulmányban kapott eredmények támogatják a nemzetközi kezelési útmutatók ajánlásait, miszerint megfelelő rizikófaktorok esetén a gyomor-bélrendszeri vérzés rizikójának csökkentése érdekében clopidogrel terápia mellett szükséges a proton pumpa gátlók adása.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6252380/>)

AZ ALACSONY FODMAP TARTALMÚ DIÉTA JAVÍTJA AZ IRRITÁBILIS BÉL SZINDRÓMÁBAN (IBS) SZENVEDŐ BETEGEK PANASZAIT A HAGYOMÁNYOS IBS DIÉTAHOZ VISZONYÍTVA: META-ANALÍZIS

Első szerző: Varjú Péter

Utolsó szerző: Czimmer József

2017 PLoS One

Low fermentable oligosaccharides, disaccharides, monosaccharides and polyols (FODMAP) diet improves symptoms in adults suffering from irritable bowel syndrome (IBS) compared to standard IBS diet: A meta-analysis of clinical studies

Ebben a tanulmányban, szisztematikus irodalmi összefoglalás és meta-analízis segítségével vizsgáltuk az alacsony FODMAP tartalmú és a hagyományos diéta hatékonyságát IBS-ben. 10 prospektív tanulmány alapján kimutatható volt, hogy mindkét diéta szignifikánsan csökkenti a betegek panaszait, ám az alacsony FODMAP diéta szignifikánsan nagyobb mértékben. Eredményeink alapján az alacsony FODMAP diéta, dietetikus vezetésével, fontos szerepet játszhat az IBS kezelésében.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28806407>)

A LAKTÓZ INTOLERANCIA, SZEMBEN A LAKTÓZ EMÉSZTÉSI ZAVARRAL, GYAKORIBB IRRITÁBILIS BÉL SZINDRÓMÁBAN (IBS), MINT AZ EGÉSZSÉGES KONTROLL CSOPORTBAN: META-ANALÍZIS

Első szerző: Varjú Péter

Utolsó szerző: Czimmer József

2018 Neurogastroenterol Motil.

Lactose intolerance but not lactose maldigestion is more frequent in patients with irritable bowel syndrome than in healthy controls: A meta-analysis

Ebben a tanulmányban, szisztematikus irodalmi összefoglalás és meta-analízis segítségével vizsgáltuk a laktóz emésztési zavar, valamint az objektív és szubjektív laktóz intolerancia gyakoriságát IBS-ben és egészséges kontroll csoportban. 14 eset-kontroll tanulmány alapján kimutatható volt, hogy mind a szubjektív, mind pedig az objektív (tesztel bizonyított) laktóz intolerancia gyakoribb IBS-ben, mint egészségesekben, ezzel szemben a laktóz emésztési zavar gyakorisága nem különbözik a két csoport között. Eredményeink alapján felmerül az IBS etiológiai szerepe a laktóz intoleranciában.

(közlemény: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/30560578>)

**KÉRJÜK, HA LEHETŐSÉGE ENGEDI,
TÁMOGASSA ADOMÁNYÁVAL ALAPÍTVÁNYUNKAT!
AKÁR ADÓJA 1%-A IS ÓRIÁSI SEGÍTSÉG SZÁMUNKRA!**

Transzlációs Medicina Alapítvány
6725 Szeged, Pálffy u. 52/D.

Bankszámlaszám:

MKB 10300002-28529730-00003285

Adószám:

18475441-2-06

Elérhetőség

info@tm-centre.org

KÖSZÖNJÜK!

TRANSLÁCIÓS
MEDICINA
Központ